СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 102. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, субота, 3-го травня 1947. No. 102. JERSEY CITY and NEW YORK, Saturday, May 3, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в злуч. держ. америки П'ЯТЬ ЦЕНТІВ закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПЕРШОТРАВНЕВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ ПІД ЗНАКОМ КОМУНІЗМУ

Зо звітів пресових агенцій про вуличні робітничі демонстрації в різних околицях Америки з нагоди першого травня показується, що вони мали комуністичний характер та йшли по лінії московських диктаторів. Це слідне було по живих образах, які везено у вуличних парадах, по написах на таблицях і по окликах, які кидали спеціяльно наставлені одиниці та промовці. Найзамітнішою була парада в Ню Йорку, у якій, як нараховує поліція, брало участь 30,000 зорганізованих людей, що йшли походом Осьмою Евеню від Коломбос Сиркл до 14 вулиці. У нюйорській параді брали участь ветерани світової війни в числі 700 людей.

Юнії Американської Федерації Праці дістали наказ не брати участи в парадах. Парада в Ню Йорку відбулася зовсім спокійно і поліція не мала причини до інтервенції.

З нагоди першого травня у католицьких церквах відбулися першотравневі богослуження на честь Пречистої Діви, під час яких йшли молитви за навернення комуністів. Натовп у богослуженнях був такий великий, що деякі церкви були окружені людьми знадвору.

ЛУС ЗА ОСОБИСТУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ПОБОРЮВАННІ КОМУНІЗМУ.

Бувша конгресменка Клейр Бут Лус виголосила промову на зібранні стейтової Торговельної Палати в Ню Йорку і в ній візвала представників бизнесу, щоб вони почувалися до особистої відповідальности в поборюванні комунізму, а не лишали це урядові. Для поборювання комунізму треба теж відповідного наладнання продукції, устійнення цін і піднесення робітничої заплати, а це все треба зробити по совісті. Про Генрія Воллеса сказала Лус, що він лише критикує Америку, а не критикує того, що є зле в Советах. Тим він заохочує Совети йти по їхній лінії. Крім цього він ставляє себе як взірець чесноти, а не хоче вказати на свої недостачі і брати на себе особисту відповідальність за долю Америки.

ПЕРЕГОВОРИ ДЛЯ ЗЛУКИ РОБІТНИЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

У дні першого травня відбулися у Вашингтоні переговори головних робітничих організацій, тобто Конгресу Промислових Організацій (СІО) й Американської Федерації Праці над спільною акцією для поборювання теперішнього робітничого законодавства у конгресі. У нарадах брали участь такі провідники, як Филип Морей, Вилєм Грін і Джан Л. Луїс, а крім цього представники великих юній. Обговорено теж можливості постійної злуки згаданих провідних організацій для оборони робітничих інтересів.

ГУМОРИСТИЧНІ ПРИПАДКИ З НАГОДИ ВІДВІДИН АЛЕМАНА.

Підчас прийняття мексиканського президента у Вашингтоні трапилися такі випадки недогляду: На стовпах вуличних лямп повивішувано малі мексиканські й американські прапорці на привіт президентові. Мексиканські прапори були одобрені наперед в мексиканській амбасаді. Коли їх повивішувано, один з репортерів завважав, що це італійські прапори, а не мексиканські. Краски мексиканські й італійські однакові, а це червоні, білі й зелені, одначе мексиканські прапори мають ще свій емблем по середині.

На обіді в мексиканській амбасаді у Вашингтоні в середу ввечір уставлено коло столів новопозолочені крісла. Тому, що краска не мала часу засохнути, багато гостей встали від столів із позолоченими святочними одягами. Заграничний міністер Мексика Торес Бодет мусів піти до горішньої кімнати в амбасаді і змінити одяг. Оба президенти сиділи на плюшових кріслах, отже не мали нагоди „позолотитися".

КОНТРОЛЯ КОМІРНОГО ОСТАНЕТЬСЯ ДО КІНЦЯ РОКУ.

Палата репрезентантів прийняла 204 голосами проти 182 законопроект, щоб продовжити до кінця біжучого року контролю над комірним, згідно з проклямацією президента Трумана.

Після переговорів обох палат на конференції конгрес одобрив закон про заборону платні „від брами до брами" за минулі часи. Процеси за такі платні повносили юнії в різних судах. Ті процеси будуть застановлені на підставі нового закону.

В АРИЗОНІ НАЙШЛИ КІСТЯКИ МАМУТІВ.

Недалеко місцевости Спрингервил в Аризоні найшли учені з університету Аризона кістяки цілої череди мамутів зперед 30,000 літ. Мамути це велитенські слоні з так званої Плейстоценської епохи. Догадуються, що череда вигинула під час ледяної епохи в теперішній Аризоні. Науковці шукають ще за людськими кістяками з того часу, бо є признаки, що в Америці жили люди в передісторичних часах.

Алеман за негайне здійснення добросусідської політики

На спільнім зібранні обох палат конгресу у Вашингтоні в четвер 1 травня виголосив промову мексиканський президент Мігель Алеман. У ній висловив він багато думок, а між іншими сказав, що демократії мусять бути сильними, бо інакше диктатори наберуть переконання, що демократії можна легко знищити і диктатури підуть проти них війною. Краєві, який має над собою тирана, не можна довіряти, а крім того під боком тиранів не може чутися безпечною ніяка країна — твердив Алеман. Перейшовши до практичного співжиття Злучених Держав і Мексика як добрих сусідів, Алеман заявив, що політику доброго сусіда належить зазначити негайно ділами в ділянці економічній і культурній. — Алеман виголосив промову по еспанськи, але конгресмени мали перед собою англійський переклад.

Після промови през. Алеман поїхав до колишньої резиденції Вашингтона у Мавнт Верноні, у стейті Вирджінії на відвідини гробу Вашинтона.

Оба президенти підписали заяву про потребу стабілізації грошевої валюти між обома сусідніми країнами, а також про потребу уділення Мексикові кредитів через Експортово-Імпортовий Банк у Вашингтоні.

КАНАДА ЗМІНЯЄ ІМІГРАЦІЙНИЙ ЗАКОН ДЛЯ ДОПУЩЕННЯ СКИТАЛЬНИКІВ.

У четвер 1. травня канадійський премієр В. Л. Мекензі Кінг оповістив, що Канада переводить зміну іміграційного закону в тому напрямі, щоб допустити „тисячі" переміщених осіб і таких біженців, які можуть стати добрими громадянами Канади. Перевіз скитальників почнеться так швидко, як лише можна буде наладнати засоби для перевозу. Попри те Канада складе свою іміграційну політику на далеку мету. Країна потребує мати велику кількість населення, щоб утримати велику спадщину. Одначе допускання нових імігрантів буде відбуватися на підставі дбайливого вибору, щоб Канада змогла вмістити нових імігрантів як хосенних робітників, казав премієр.

Першо-травнева протиамериканська демонстрація в Москві

МІЛЬЙОН ЛЮДЕЙ НА ПАРАДІ; НЕЧУВАНО АГРЕСИВНИЙ ВИСТУП ПРОТИ АМЕРИКИ; АМЕРИКАНЦІВ НАЗИВАЮТЬ "ҐАНҐСТЕРАМИ".

Москва, 1. травня. Сьогодні з нагоди так званого робітничого свята, відбулася тут велика демонстрація, в якій взяло участь біля мільйон людей. На Червоній Площі перед мавзолеєм Леніна та перед Сталіном і живими ще большевицькими проводирами передефілювали величезні маси війська всіх родів зброї та формації робітників. В тому самому часі в повітрю пролетіла зеднання боєвої авіяції. Червона Площа була замаєна червоними прапорами та величезними портретами Леніна і Сталіна. Демонстранти, переходячи перед трибуною Сталіна, вигукували звичайне в таких випадках „Урра" та відповідні першо-травневі гасла. З нагоди цего „робітничого свята" на сторінках комуністичної партійної „Правди" виступив знову відомий спеціяліст від пашквілів проти Америки, Ілля Еренбурґ. Він насамперед пригадує американцям кінець „імперіялістичної авантюри Гітлера" та погрожує, що на випадок подібної з американського боку Советський Союз не є сам, бо з ним є „всі народи Европи". В редакційній статті на першій сторінці „Правда" твердить, що демонстрація в Москві є відповіддю на „злочинні агресивні плани імперіялістів", що „намагаються втягнути людство в криваву завірюху нової війни". Ці „імперіялісти" — пише „Правда" — натягають маску „демократів" та прикривають свої агресивні плани гіпокритичним криком про „оборону демократії". На іншій сторінці „Правди" поміщено рисунок, на якому представлені „Дядько Сем", Винстон Чорчил, Шарль де Ґоль, Франсіско Франко та грек і турок, як представники „фашизму". Еренбурґ твердить в своїй статті, що американці сьогодні тільки повторяють те, що вже сказали і робили Гітлер, Ґерінґ, Ґебельс і Розенберґ та ставляє запитання: „Хто говорить сьогодні про мир, поставивши пістолю на стіл? Хто організує військові бази на всіх 5 континентах? Хто вмішується у внутрішні справи інших народів, проголошуючи себе їх опікуном? Хто провадить, або таємно піддержує громадянські війни в Греції, Індонезії, Китаю та на Близькому Сході. Хто висилає зброю, воєнні кораблі та військових інструкторів до Китаю, Греції і Туреччини?" На ці запитання „Правда" відповідає: „Американські ҐЕНҐСТЕРИ хотіли б прикрити свою брудну роботу високопарними фразами". Але Еренбурґ запевняє, що большевики не злякаються американців, як і не злякалися Гітлера. Він твердить, що в Европі він бачив багато вулиць, названих іменем Сталінграду, але не подибав ні одної, яка називалася б іменем американського „ленд-лізу". Вкінці Еренбурґ приходить до висновку, що це буде досить трудно змусити американців до „військових транспортів назад", але він потішається тою думкою, що Советський Союз в кожній країні має одного приятеля, іменно — пяту колону, яку він називає „народом".

ПЯТИКОЛОННІ ПАРАДИ В ЕВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ.

День першого травня, призначений колись на робітниче свято, червоні і чорні фашисти переміняли з часом на офіціяльні свята в своїх країнах та на свята своїх пятих колон закордоном. Відомо, що день першого травня обходить офіціяльно як своє державне свято Советський Союз і його обходила цілком так само націстська Німеччина, вводячи в блуд навіть тих робітників, що не були ані націстами, ані комуністами. Після розгромлення Гітлера, червоний московський фашизм вже не має свого конкурента та монополізує день першого травня для себе дома та для своєї пятої колони закордоном. Цього року обходили цей день як своє державне свято всі країни, окуповані, або опановані большевиками, а у вільних країнах відбулися тільки відповідні демонстрації, організовані переважно московською фашистською пятою колоною. Крім Москви, найбільші демонстрації відбулися ще в Югославії і Польщі. В Німеччині першотравневі святкування в окупованій большевиками зоні — згідно з повідомленнями кореспондентів — виглядали більше на похоронні походи, ніж на святочні демонстрації. Докищо не має повідомлень про більші інциденти під час обходів, тільки в Сицилії, в Італії, вбито шість ох демонстрантів, а в Трієсті союзницька поліція і військо вжили слізних газових бомб, щоб розігнати італійців, які хотіли вдертися та розігнати демонстрантів.

БЕЛЬҐІЯ ПІДПИСАЛА СТАТУТ ІРО.

ЩЕ БРАКУЄ ТІЛЬКИ ОДНОГО ПІДПИСУ І 1% БУДЖЕТУ.

Льозанна, Швайцарія, 1. травня. Сьогодні тут знова почалися наради Підготовчої Комісії ІРО (Міжнародньої Організації для Скитальників), власне два місяці перед тим, заки ця організація повинна вже перебрати на себе піклування 834,950 скитальників в Европі. Сесію відкрито повідомленням про приступлення до цеї організації теж Бельгії, що підносить загальну кількість членів на 14, а загальний буджет на 74%. Щоб організація могла діяти, потрібно ще тільки одного члена і 1% вкладу в буджет. Артур Альтмаєр, екзекутивний секретар організації, при цій нагоді повідомив, що в загальноу є ще 1,562,812 скитальців, що заслуговують на правно-політичне піклування і допомогу з боку ІРО. З цього числа скитальників на поодинокі країни припадає: Австрія — 69,000; Бельгія — 1,800; Китай — 12,000; Франція — 12,000; Німеччина — 672,000; Італія — 36,000; Еспанія — 500 і т. д. Як іде про національність скитальників, то між ними є 132,000 „невияснених", з чого — згідно зі заявою Альмаєра — є 82,278 українців, які не хочуть ані Польщі, ані Советського Союзу.

ВІДКИНЕНО АРАБСЬКУ ПРОПОЗИЦІЮ В СПРАВІ ПАЛЕСТИНИ

Лейк Сoксес, Н. Й., 1. травня. — Загальне Зібрання О. Д. на сьогоднішній сесії відкинуло більшістю 24 голосів проти 15 арабську пропозицію, щоб на порядок нарад поставити справу незалежности Палестини та закінчення британського протекторату над нею. Пропозиція вже була відкинена Генеральним Комітетом Загального Зібрання О. Д. більшістю 10 голосів проти 1 та при пять здержаних. На загальному Зібранні в користь арабської пропозиції, крім арабських країн, голосували теж представники Советського Союзу й Арґентини. На сесії дня 2-го травня почнуться вже повні дебати над прийнятою британською пропозицією в справі створення окремої комісії, яка прослідила б справу Палестини та приготовила відповідне звідомлення на найблищу звичайну сесію Загального Зібрання О. Д., що почнеться у вересні б. р. Головним оборонцем і заступником британської пропозиції був весь час представник Злучених Держав.

КОМУНІСТИ ПРИЧИНОЮ МОЖЛИВОЇ КРІЗИ ФРАНЦУЗЬКОГО УРЯДУ.

Париж, 1. травня. — Внаслідок негативного ставлення комуністичних міністрів до політики французького уряду щодо „замороження" платні до липня, премієр Рамадіє домагатисьме завтра в парляменті заяви довіря. Рамадіє заявив, що після голосування „комуністи мусять рішитися, що мають робити". На випадок дальшого негативного становища комуністичних міністрів та після голосування, французький уряд або уступить, або переформується без комуністів.

„АМЕРИКАНЦІ, ЯК ДІТИ" — ДУМАЮТЬ АНГЛІЙЦІ

Лондон, 1. травня. — „Масс Обсервейшин", що переводить в Англії своєрідну анкету „публичної опінії" подібно, як американський Інститут Гелопа, подає інтересний вислід анкети про думку англійців про американців. Стверджуючи багато всіляких добрих і злих прикмет, підкреслюючи головно американську великодушність, більшість англійців таки вважають, що американці в багатьох випадках поводяться „як діти".

НЕСПОДІВАНИЙ ПРИЇЗД СОВЕТСЬКОЇ ДЕЛЕҐАЦІЇ НА ТОРГОВЕЛЬНУ КОНФЕРЕНЦІЮ В ЖЕНЕВІ.

Женева, 1. травня. — Завтра має початися тут конференція встановленої Економічною і Соціяльною Радою. О. Д. в березні Економічної Комісії для Европи. Досі Советський Союз не забирав жодного становища до цеї конференції і до самої Комісії, здержуючись теж від голосування в цій справі в О. Д. Вчера нагло потелефонував советський консул з Берна, повідомляючи генерального секретаря комісії, що 23 членів советської делегації, які репрезентуватимуть на згаданій конференції Росію, Україну і Білорусь, потребують приміщень в готелі.

ГЕН. КЛЕЙ ПРО АМЕРИКАНСЬКУ ПОЛІТИКУ В НІМЕЧЧИНІ.

Берлін, 1. травня. — Американський військовий комендант в Німеччині, ген. Л. Клей, видав окремі директиви, в яких підкреслюється головні напрямні американської політики в цій країні. Директиви ген. Клея відносяться насамперед до демократичних принципів в житті та політичному і господарському управлінні.

ПЕСИМІЗМ ПОЛЬСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

Варшава, 1. травня. — Якуб Берман, провідник польських комуністів, в розмові з кореспондентом Ню Йорк Таймсу висловив думку, що він не вірить в швидке заломання західного капіталізму, хоча він думає, що там є велика політична і господарська депресія.

ТУРКИ КРИТИКУЮТЬ ЗАКОРДОННИХ КОРЕСПОНДЕНТІВ.

Істамбул, Туреччина, 30. квітня. — У звязку з надрукованим недавно в Ню Йорк Таймсі повідомленням про закриття турецькими властями дальших двох опозиційних газет, турецький віцепремієр Мумтаз Окмен жалівся сьогодні на „деяких закордонних кореспондентів", що „не можуть збагнути глибини політичних подій в країні" та висилають закордон „помилкові повідомлення".

ПОРАЗКА КОМУНІСТІВ В ЯПОНСЬКИХ ВИБОРАХ.

Токіо, 1. травня. — Подібно, як у виборах до місцевих управлінь і опісля до першої палати японського парляменту, так і у виборах до т. зв. Префектуральної Ради — державного законодатного тіла — японські комуністи понесли повну поразку, не здобувши ані одного кандидата.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ІНДОНЕЗІЇ.

Батавія, Джава, 1. травня (АП). — Голандський уряд визнав сьогодні Західне Борнео за самоуправну територію в рамках проектованих Злучених Держав Індонезії.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ШКІДЛИВИЙ КРОК.

В палаті репрезентантів у Вашинґтоні перейшов 333 голосами проти 66 законопроєкт про допомогу в сумі двісті міліонів долярів таким народам у нужді, яких краї знищила війна. Ця допомога, як бачимо, є маленька в порівнанні з тими біліонами долярів, які Злучені Держави на ту саму ціль уже видали, чи там позичили на таких умовинах, що є загально принятим, що тих позичок ніхто не думає звертати. Проте і ця нова даровизна, хоч і не велика, коли брати під увагу велику нужду й терпіння людей у знищених війною краях, була б нічим іншим, а тільки новим гуманним жестом збоку Злучених Держав, якби не обставини, які цю справу дуже скомплікували під політичним оглядом.

Справа американської допомоги знищеним війною народам зістала скомплікована ухваленим в палаті репрезентантів законопроєктом тому, що він зменшив цю допомогу зі запроєктованої урядом допомоги в сумі $350,000,000, на двісті міліонів долярів. В нормальних часах така річ не була б нічим надзвичайним, але це сталося в такому моменті, коли сам секретар стейту, вернувши з Европи, заявив, що в Европі діють розкладові чинники, та що її треба зараз ратувати. Знов відоме, хто саме є тим розкладовим чинником, як відомим є теж і те, що цей чинник спекулює на нужді. Значить, як не хочемо, щоб ціла Европа не впала жертвою комуністичної пропаґанди, а потім диктатури і тиранії, то треба дати негайно допомогу бодай тим, від яких ще можна відігнати большевицьку заразу. Що більше: Треба Злученим Державам поводитись тепер ще й в такий спосіб, щоб люди в Европі відчули, що американський нарід їх не покине і допоможе їм вдержати чи назад добути свободу, а теж поправити своє матеріяльне життя і дійти до добробуту.

З ось тих причин зменшення матеріяльної допомоги, яке перейшло в палаті репрезентантів, є ударом в політику президента Трумана та уряду. Тому не диво, що воно так сильно стурбувало департамент стейту. Зменшення допомоги є водою на комуністичний пропаґандний млин. Це зменшення зачинають вияснять відродженою американською ізоляцією, а Сталін нічого так дуже собі не бажає, як цього, щоб Злучені Держави вицофались з Европи та лишили Советам дальше у ній господарювання.

Багато слушного є у тих американських голосах, що дораджують вдержувати в першу чергу свою хату в порядку теж і фінансово, бо що буде, як опиниться в хаосі ще й та остання опора демократії. Тим треба пояснити теж різні скреслення з державного буджету. Це заважило теж і на зменшенні дальшої допомоги знищеним війною народам. Одначе, шкода яка виходить з такого зменшення, є куди більша, як задумана ощадність.

Правда про советських невільників

„Правда про 14,000,000 невільників Советської Росії" — це заголовок статті, що її помістив Макс Істман у виданні журналу „Рідерс Дайджест" за квітень 1947 р. Перечитавши цю статтю, переповнену жахом, годі стриматися від постанови вибухнути голосним криком перед цілим світом, щоб хоч тим способом звернути його увагу на відносини в Советах.

Спробуємо в скороченні переповісти зміст цеї статті.

Істман повідомляє, що його стаття основана на перечитанні невидрукованої ще книжки Дейвида Й. Далина й Бориса Ніколавского п. н.: „Ніщо, лише їхні кайдани". Автори писали книжку на підставі оповідань отих каторжників з Польщі, що їх Совети загнали в неволю в тундри, і деяких з них звільнили пізніше за часів угоди між Сталіном і Сікорським.

Ці очевидці кажуть таке:

У Советах тепер є 14,000,000 невільників у робітничих таборах. Вони сповняють примусову працю в шахтах, при рубанні лісів, будові доріг, залізничих шляхів, копанні каналів, приладжуванні ґрунтів під летунські майдани, при побудові фабрик. Їх перевозять як худобу в товарових вагонах в різні околиці безогляду на клімат. Поліційні агенти, давніше звані в скороченні НКВД, тепер уже МВД (від слова „Міністерство Внутренних Дел"), виловлюють людей на вулицях або стягають у ночі з ліжка і всаджують до вагонів. При тому нема ніякого милосердя: нарочно розділюється родини, окремо мужчин, окремо жінок, а ще окремо відривається дітей від родичів. Націсти ще дозволяли подекуди на спільне мешкання для родин, Совети цього не знають.

Число чотирнадцять міліонів потверджує Кирило Алексеєв, який утік з советської амбасади в Мексику, а Віктор Кравченко, який втік з советської служби у Вашингтоні, твердить, що таких невільників в Советах є двадцять міліонів.

Защо ловлять агенти МВД людей? На це відповідають свідки: одних вивозять за те, що вони кримінальні злочинці, тобто вбивники, злодії, ошуканці і т. п. Та кримінальні злочинці це упривілейована кляса, бо на засаді теорії Леніна, вони лише впали жертвою капіталістичної системи, отже можуть поправитися. Зате, як непоправних виловлюють, агенти МВД людей, яких називають „ворогами народу". До таких ворогів належать: 1. „Битовики", тобто такі, що спроневірилися супроти соціялістичної держави. Приклади: Жінка в колгоспі забула насипати солі до страви, отже вона вже стала „ворогом суспільного ладу" 2. Кулаки, тобто господарі, які мали охоту працювати на ріллі самостійно. Кулаків депортується міліонами, цілі села пустіють по їх вивезенні. 3. Промислові робітники, які провинилися проти дисципліни. Приклади: Робітник спізнився до роботи у фабриці, або негодує на довгі години праці. 4. Робітники або комуністи з чужих країн, що приїхали подивитися на захвалюваний комуністичний рай. Вони пересяклі „буржуазійною культурою", отже небезпечні для Советів, коли б так вернулися до своїх країн. Тут зараховані люди, які мають звязок з заграничними людьми. 5. Уперті священики і вірні, які не хочуть зречися своєї віри. 6. Колишні громадяни східних провінцій Польщі, або з Болгарії, бо вони всі заражені несоветськими ідеалами. 7. Бувші советські вояки, що попали в полон, хоч і були ранені. Вони мали згинути у війні, а коли не згинули, то вони зрадники.

Законно всі оті невільники мають відбути неволю лише якийсь час. У практиці лише пять відсотків з них вертається домів, решта гине.

Існування отих невільників це наглядний доказ, що Совети не розвязали робітничого питання, як це вони чваняться перед світом, запевняючи, що в них нема безробіття. Ці невільники серед праці живуть гірше ніж американські безробітні під час недавньої господарської кризи.

Як живуть невільники в таборах? Поодинокі картини наведені як приклади: Напів голі, босі, півживі вони прибули в холодні північні околиці, тундри. Там є місце з написом: „Табор число 228". Після приїзду дістали рижову муку з неперевареною водою. Ніч переспали у болотнистих землянках, поклавшися один побіч одного, щоб загрітися. За підстілку служили їм зелені галузки дерев. В год. 4 ранку вдаряє вартовий сокирою в сталеву пилку і так будять невільників. Ніхто не вбирається, бо всі спали в одягах. Ніхто не миється, бо нема води. Хто встав, доїдає другу половину муки, що дістав ввечір перед спанням. У пятій годині дають знак: „Стройся до роботи!"

Буває, що хтось не почувається на силах станути, тоді приходить лікар. Коли він скаже, що людина не є хора, її бють і женуть до праці. Буває, що лікар признасть когось хворим, його висилають до „шпиталю". Це така сама барака, як і інші, лише там дають трошка більше їсти. Коли нема місця на хворих, лікар признає першого ліпшого, що він здоровий, його викидають зо шпиталю і женуть на роботу.

Буває, що хтось умре в бараці. Товариші стараються затримати смерть у тайні, щоб скористати з його їжі — більше лишається для живих. Коли відкриють помершого, забирають його одяг і призначують для інших.

Правильно бараки мають причі, одні понад другими. Повернувши ввечір з роботи, повечеряли так як поснідали, хіба що часом буває інша зупа. Потім лізуть головами вперед напричі, наче в нори, і так кладуться побіч себе в одягах. По якімсь часі повно насікомих, а щурі товчуться громадами. Ніякої постелі нема, голі дошки служать за сінники.

Перед поворотом з роботи збираються на місці, вартові обраховують, кільки осталося в живих, дають наказ кожному, щоб не смів вихилитися з ряду під час повороту, бо застрілять. Застрілених лишають на місці. Праця триває 10—12 годин без перерви, на обід дають варешку каші. Хто не виробить на час призначеної частини праці („норми") такому відбирають частину їжі і такий чоловік уже певно не здогонить своєї норми. Він згине з голоду. Бувають такі, що не мають сил вийти на роботу і відмовляються виходити. Їм дозволять повільно вмирати з виснаження, потім стягають з них одіж.

Наочний свідок каже: „Хто не приглянувся житті в отих пекольних таборах, не може навіть приблизно зрозуміти, до якої безодні нелюдяности і звірства зводять людину такими практиками. Там нема ніякого розуміння особистої потреби... Людська істота завмирає постепенно в людськім стерві. На місце людини приходить звірина, остовпіла з болю".

Кирило М. Алексеєв, прочитавши статтю Істмана перед її надрукуванням, завважав, що ці вісті подані дуже здержливо. Від себе додає, що раз треба щось зробити, щоб Західній Світ дізнався правди.

На шляху до оздоровлення українських відносин

На іншому місці подаємо повідомлення про конференцію видавців і начальних редакторів дозволених владою українських газет в американській зоні Німеччини, яка відбулася з ініціятиви Відділу Інформацій ЦПУЕ (Центрального Представництва Української Еміграції) та яка винесла незвичайно важливі рішення, іменно: зберігати загально прийняті в культурному світі норми газетної полеміки. В другій і найважнішій точці згаданого повідомлення „редактори зобовязуються в політичній публіцистиці керуватися широко сприйнятими громадськими інтересами, зокрема не нападати у своїх пресових органах на фізичні особи, зберігати толеранцію щодо своїх політичних противників, не містити матеріялів, що могли б служити ворогам за арґумент проти нас самих, не містити матеріялів, що могли б шкодити загальноукраїнській справі та державницько-визвольним змаганням і тримати тон політичної полеміки на високому етичному рівні".

Американські українці можуть тільки з цілого серця привітати ці рішення своїх братів на скитанні в Европі. Щоб тільки ці рішення не залишилися безвартісним клаптиком паперу, але справді були переведені в життя. І щоб вони зобовязували не тільки редакторів так сказати б офіціяльної преси, але й всіх тих, що беруться за перо та пишуть для загалу. Щоби ця самозрозуміла в культурному світі приличність в полеміці правила за непорушний добровільний закон однаково в письмі, як і слові, в пресі і в листах, в публичних і приватних виступах. Якщоб нам усім пощастило до такої міри охолодити свою гарячу кров, якщо ми в усіх випадках, завжди і всюди керувалися б справді тільки добром справи, а не власними настроями та імпульсами, ми віднесли б найбільшу перемогу на шляху до нашої мети.

Протверезіння наших братів на скитальщині щодо форм внутрішньої полеміки прийшло досить пізно. Але добре, що прийшло, бо краще пізно, ніж ніколи. Партійний антаґонізм та неперебірчивість в полеміці досі накоїли вже чимало шкоди, не тільки в нормуванні внутрішніх відносин серед нової української еміграції, але й для української справи. В коментарах до згаданого повідомлення ред. З. Пеленський пише в „У. Т.": „Нам відомі детальні плани ворожої аґентури, яка поклала своєю метою повний розклад та розсварення на смерть — на всіх ділянках та відтинках — усієї нашої еміграції, до преси включно. Стежачи в останньому часі за розвитком тону, настроїв і полеміки на сторінках цієї нашої преси, можна було боятися, що ворожа аґентура таки вже справді недалека була до повної перемоги". Редактор Пеленський в цім випадку не помиляється, бо й в нас на американському континенті відомі деякі деталі з ворожих намагань поглиблювати сварню та сіяти деморалізацію і всіляко піддержувати моральний розклад нової української еміграції. Ця свідомість, базована на конкретних відомостях, визначувала теж наше становище до всіх тих внутрішньо - партійних непорозумінь серед українців в Европі. Власне партійні свари і чвари були єдиним застереженням, що його мали американські українці до цілої маси нової української еміграції. Ці застереження могли підсвідомо відбитися в деякій мірі негативно теж і на дотеперішнє взаємовідношення українців по обох боках Атлянтику, головно після того, як виявилися деякі спроби перенести ці партійні непорозуміння й на американський континент. Ці, що це робили, або роблять, повинні памятати, що така робота може пошкодити насамперед їм самим. Велика маса американських українців ще досі ніяк не може розібратися про що властиво йде в цих спорах. Ці партійні непорозуміння їй цілком чужі, а взаємне плюгавлення поодиноких партій, обчернювання і обвинувачення, позбавлені будьяких доказів, що передісталися на американський континент в довжелезних листах, приносили чимало шкоди загальній допомоговій акції, яку тут ведеться. Для прикладу можемо навести такий факт: один молодий американський українець переслав до редакції кільканадцять сторінкового листа, що його одержав від незнайомого скитальника з Европи. Виявляється, що цей скитальник припадком прочитав в одній чужій газеті українське імя згаданого молодого чоловіка та цілком незнаючи навіть чи це українець, описав йому в подробицях не тільки цілу свою біографію, але й цілу — так сказати б — історію партійних сварів і, вкінці, прохає деякої прислуги. Сама наша редакція має колекцію листів на тему партійних спорів, на підставі яких можна б справді вже „грубу книжку" написати, але на підставі яких в жодному разі не можна виробити собі ясного погляду на саму справу та збагнути в чому, властиво, діло. Якщоб ми досі були надрукували тільки один відсоток з тих „становищ", що нам їх прислано з Европи, то було б треба видавати ще бодай одне число більше кожного тижня. Що ж тоді мусіло робитися в Европі? З тим більшим вдовіллям американсько - український загал прийме останнє повідомлення відповідальних людей української преси на еміграції в Европі.

При цій нагоді не від речі буде згадати, що українська національна преса на американському континенті, як в Злучених Державах, так і Канаді, за малими вийнятками, не дала себе втягнути в цю внутрішню полеміку української еміграції в Европі, зберігаючи невтральність та занімаючи негативне становище до самої гризні. Солідарність та обєднання українців на американському континенті не тільки не захиталися під впливом партійних українських непорозумінь в Европі, але й навпаки, вони постійно скріплюються в обличчі цих великих завдань, що спадають сьогодні на всіх українців поза кордонами советської неволі. Заповіджена вже панамериканська українська конференція, що з ініціятиви УКК і Комітету Українців Канади повинна відбутися ще цього року, буде дальшим виявом того великого зрозуміння єдности українців в цілому світі під час цього страшного лихоліття українського народу. Порозуміння редакторів українських еміґрантських газет в Европі дає нові надії, що теж нова українська еміграція побачить, вкінці, ті грубі ворожі нитки, якими шиті в основі внутрішні українські спори й після порозуміння преси, прийде теж загальна нормалізація внутрішньо-громадських відносин.

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I.

НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

23)

— Можна мені прийти до тебе? Хочу тобі щось сказати.

— Не можна! Я вже роздягнена. Кажи, я почую...

— Я трохи ребра не поламав об твої дарунки!

Почувся тихий сміх і голос:

— Хто ж тебе заставляв так в ліжко скакати? Ти не дитина — брикати!

— І то все, що ти мені скажеш? — він ніби гнівався.

— На другий раз будеш обережніший! — відповіла.

— У друге ти так не роби.

— Ов, а то чому?

— Рахунок з товарами загубиться!

— Аби тільки й біди!

— Раз так, то добранич!

— Добранич, любку! Я вже сплю...

Затихли. Він ів, оглядав вишиту подушку, пестив обличча до неї. Адже вона, його Любка, брала її руками, натягала наволочку. Заспокоївся, та заснути не міг. Збирав до купи надто багаті враження минувшого десятка годин, чудувався, як то все несподівано сталося!... Не поспів приїхати, і маєш — вже наречений!... Опинився у становищі сина вімково гарних, шляхетних людей, має чарівно- вродливу, невинну дівчинку, талановиту, чутну на все добре й гарне, вже й по змові... Та через чверть години почув її голосок:

— Ти вже спиш, Любку?

— Ні, Любко, думаю!

— Про що думаєш?

— Про тебе, наших мамів, тата...

— Мама пізнала по нас, що ми цілувалися!

— Невжеж! — він трохи засоромився. — Сварила тебе?

— Ні. Казала лише, що поцілунки дівчині шкодять на здоровля. І поки не мине вісімнадцять літ — не можна ні з ким цілуватися, окрім тата й мами... Я думаю — жартує мама!

— І я так думаю!... Атже нам не пошкодило?...

— Знаєш? Мама хоче з нами їхати до Виннипеґу.

— А в дома хтож буде?

— Тато й Олена управляться... Роботи такої на фармах вже нема.

— То й поїдемо! — він погодився. — А коли?

— Десь на тижні! Твоїй мамі там сумно самій серед чужих людей... Привеземо сюди, гарно буде!...

— Спи вже, Ірусю! Добраніч!...

— Добраніч... А твоя мама добресенька, гарненька, правда? — по короткій мовчанці знов летіло зза стіни.

— Така люба, як твоя, Ірусю.

— Ми тепер маємо по дві мами. Твоя мама — є моя мама, а моя мама — твоя!... Аж дивно!... Наче б мамами замінялися!

— Еґеж! Не всякий може двома мамами повеличатися! Та ще такими чудовими, любими мамами!.... — годився він. — Ми й собою наче б замінялися. Ти моя Любка, я твій Любко... Але ?, Ірусю! — похопився. — Ми ж не казали ще одно одному, що любимо!... Знов у нас не по людськи!

— Так ти підеш за мене заміж?

— Ще й питаєш?... Мама мені все розповіла. Вони з татом вирішили одружити нас в осені... У зимі учитися будемо...

— А мені оповів тато! Знаєш? Я поїду працювати на фарму...

— То й я поїду!... Тобі там мусить хтось їсти варити... Самого тебе я не пущу!...

— Там є робітниця...

— Еґеж! Пані Залужна!... Мають вони й хлопчика, вже пів року. Для тебе й себе я сама варитиму...

— Чому? Там же є кілька людей!

— Я й сама не знаю, чому?.. Так мені хочеться! Може краще смакуватиме!... Бо й Залужна смачно готує, й сама гарна і чиста жінка...

— Ти не знаєш! Ми з татом обрали тебе за суддю!

— За суддю?! — дівчина засміялася. — Чогож ви не поділили, що аж я маю все розсудити?...

Він розповів, — мовляв, не погодилися в дрібницях! Вислухавши — Ірина знов засміялася.

— Ось воно що! — сказала весело. — І ти хочеш мене на свій бік перемовити, приєднати до твоїх думок?... Програв, Любчику! Я татова доня!... Раз обрали мене на суддю, мусиш приняти мій засуд.

— Я його ще не знаю!

— Зараз тобі скажу!... Працювати на фармі я тобі не дозволю, це одне. Звикайся з думкою, що ти син, не зять, чи робітник. Все майно є наше, бо ж ми діти власників. Самий кажеш, що я твоя, а ти мій! А обоє ми татові і наших мамів... Хочеш, я скажу татові, щоб тебе усиновив..

(Дальше буде).

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ

(На підставі повідолень УПС).

Русифікація України.

В Україні проходить сьогодні одверта й нічим не маскована русифікація. Щоправда русифікаційна політика була стосована і раніше, але вона за совєтського режиму ніколи не принимала таких відкритих форм. Це прийшло після основної пропагандивної підготовки про заслуги передового російського народу у вітчизняній війні, про його передову культуру, поміч і опіку над іншими народами СССР, тощо. За такими словами прийшли і діла. Під гаслом „помочі" для України до більших українських міст почали наїздити тисячі урядовців, робітників і „специялістів" — росіян. Це перш за все стосується до неторкнутих ще „братньою опікою" Західньо-українських Земель. Сюди, особливо до Львова, Дрогобича, Борислава напливає велика кількість росіян. Вони знаходяться в упривилейованому перед „тубильцями" становищі, займають найкращі квартали, одержують високі платні, мають свої окремі магазини, для них відкриваються російські школи, або русифікується українські.

Всі ці заходи нагадують недавну кольоніяльну політику німців в Україні з її грабунковою господаркою включно. Так наприклад за нецілих 3 роки совєтської окупації обличчя Львова змінилося настільки, що на місце польської мови, польських написів та польських урядовців прийшла росіська мова, російські написи й російська бюрократія. Писана українською мовою большевицька преса є одним із дуже сильних русифікаційних засобів. Головною тематикою київських та львівських журналів та газет є вихвалювання великого російського народу, його культури, історії та його ролі в будівництві совєтської імперії. Ця пропаганда має за завдання створити переконання в народів СССР про безмірну вищість всього, що російське, а зменшити вартість національних культур інших народів і в цей спосіб підготовити пригожий грунт для добровільної русифікації. До тих же цілей використовують большевики кіно, театр і школу.

Характеристичним при тому є те, що большевики у всьому навязують до традицій царської Росії. Театри грають переважно пєси російських письменників, найчастіше з життя російського дворянства, а в кінотеатрах висвітлюють такі фільми, як — „Петро І.", „Суворов", „Іван Грозний", „Пєснь про Росію". На всіх високих школах викладачами є переважно російські професори, які викладають російською мовою. Такі ж тенденції помічається і в середніх українських школах, де головними навчальними предметами є російська мова та історія російського народу. Замітний є факт, що навіть у початкових школах навчають співати пісень про Україну в російській мові.

Щоб послабити національну відпорність, большевики переводять насильну мобілізацію українських робітників на працю в глибину Росії. Із деяких міст України, як напр. з Борислава, призначено в 1946 році близько 39% всіх робітників на вивіз в Росію. Робітники рятуються, як можуть. Одні підплачують совєтських урядовців, інші тікають в ліси, чи криються по селах. Так само по селах переводили большевики в 1946 р. і з початком 1947 р. облави на дівчат. Їх забирають до праці в Донбас, або до будови летунських майданів, але насправді вивозять в глибину Росії...

Не вчувся в духа часу...

В. Денисенко, побувши на занятті другого курсу Інституту театрального мистецтва, висказав у своїй статті в газеті „Радянське Мистецтво", ч. 3. погляд, що українські театральні мистці та актори повинні радше ставити мистецькі твори українських передових авторів, „а не товпитись в черзі за двома-трьома перекладами з російського". Часопис „Радянська Україна", ч. 14. накинувся на В. Денисенка за його „провінційну обмеженість", бо: „якщо комітет в справах мистецтв перекладе не дві-три, а більше совєтських російських пєс, тоді у театральних керівників буде більший вибір. Але сам факт виступу в газеті „Радянське Мистецтво" проти перекладних пєс — груба політична помилка. Ми радили б редакції добре вивчити постанову ЦК КП(б)У про репертуар драматичних та оперних театрів: „Зобовязати комітет в справах мистецтв при Раді Міністрів УССР організувати переклади на українську мову і включення в репертуар кращих творів російських совєтських драматургів...".

Русифікація Львова.

„Найсердешнішу допомогу подає нам великий братній російський народ. Для львівських новобудов надходить устаткування з Москви і Ленінграда, з Саратова і Новосибірська, з Іваново й Іжевська. Львовяни щиро вітають висококваліфікованих робітників, інженірів і техніків, які приїжджають до нас виховувати для Львова нові кадри".

(„Рад. Україна", ч. 21).

За скріплення визиску України.

„Нещонедавно в Бориславі відбулася геологічна конференція, в роботі якої взяли участь учені Москви, Ленінграда, Киева та інших міст. Вони сказали: Поклади бориславської нафти обчислюються багатьма мільйонами тон. Зараз бориславські нафтовики боряться за 236 тисяч тон нафти. Мине кілька років — ця нафта збільшиться в два, а може й три рази..."

(„Рад. Україна").

Переборщив.

Вихваляючи совєтський режим за його розбудову міста Львова, Кузьма Пелехатий, колишній член КПЗУ, тепер заступник голови виконкому львівської міської ради, дописався в „Радянській Україні" до такого: „Львів під кінець пятирічки стане містом з населенням в півмільйона чоловік. Він далеко пошириться на північ по надполтвянській низині, де князь Данило збирав хоробру рать проти тевтонських псів — рицарів..."

В свойому запалі наш землячок приписує королеві Данилові ролю... Олександра Невського (який саме громив німецький орден), щоб тільки в чомусь уподібнити його до братнього російського народу, який, напливаючи до Львова, напевно збільшить число його мешканців навіть до мільйона.

Центр світу — Москва.

Не тільки українських письменників, але й робітників пера інших національностей, поневолених Москвою, заставляють писати оди до свого гнобителя. Ось ще один зразок — виімок з такої оди, цим разом уже литовської. В „Радянській Україні" читаємо переклад вірша С. Неріс, литовки, яка „радісно" кличе: „Дивлюсь і сліз не стримаю щасливих. Ми вкупі! Ти зі мною! Ти жива! У битвах — грізна,нині ги — шумлива, могутня ти, Москва!...

Чим є т. зв. УССР?

Щомісячний політичний журнал ЦК КП(б)У „Партійне Життя" ч. 2. присвячує велику частину свойого змісту недотягненням большевицького господарства в Україні, а зокрема пропаганді „спільної долі" українського і російського народів. У розділі „На допомогу пропапандистові" І. Борисенко в статті п. н. „Советська Україна" — невілемна складова частина великого СССР" силкується зібрати якнайбільшу кількість аргументів для совпропагандистів, яких завданням є втовкмачити українським народнім масам одиноку істину, що „не било, нет і не может бить" суверенної української держави тільки — частина, і то невідемна, Росії.

50-ліття діяльности Д-ра Л. Цегельського

У „Свободі" з 29. квітня б. р. була поміщена згадка про вшанування близькими приятелями і знайомими 50-ліття громадської й політичної діяльности, в Україні й поза нею, д-ра Лонгина Цегельського. Прийняття відбулось в готелі Бенджамин Френклин, у Филаделфії, дня 15. квітня. Отворив його д-р Павло Дубас, тостмайстер, пригадуючи присутнім плоди 50-літньої громадської, політичної та культурної праці Ювилята. Ближче про саму особу Ювилята (ще від малого хлопчика!) розповів о. канцлер Ф. Т. Тарнавський. Особливою атракцією цього вечора було передання Ювилятові портрету, кисти українського мистця - маляра Петра Андрусева. В часі вечері виголошено цілий ряд промов, у яких обговорювано широко громадські та особисті гарні прикмети Ювилята, як і те, де, коли і як працював для справи національного освідомлення і визволення українського народу, як і для української культури. Промовляли: проф. Петро Андрусів, А. Цурковський, о. А. Уляницький, д-р Володимир Галан, майор М. Дармограй, проф. Л. Добрянський, о. д-р В. Федаш, п-ні О. Штогрин, Роман Олесницький, Мирон Сурмач, Евген Рогач, Степан Слободян, ред. Б. Катамай, Василь Коцюбинський, Михайло Дубас, п-ні Уляницька. Відчитано теж привітні телеграми.

Відповідь на привіти Ювилят закінчив своєю глибокою вірою в перемогу правди і в визволення України.

Не зважаючи на свої 72 роки Ювилят далі бере активну участь в громадському житті, в Українськім Конгресовім Комітеті, в Зл. У. А. Допомоговім Комітеті, чи як редактор та промовець. З його давньої діяльности згадувано за таке:

Ще за студентських часів видав розвідку п. н. „Русь-Україна і Московщина", яка захопила молодь „смілим і ясним поставленням постуляту соборної і самостійної України". Наслідком цього повстав в 1899 р. на університеті у Львові „Комітет Десятьох", ціллю якого було ширити ідею соборности і самостійности України. Цей Комітет видавав місячник „Молода Україна" під редакцією Льонгина Цегельського. Під впливом „Молодої України" ціла Галичина вкрилась сіттю тайних кружків молоді для самоосвіти, а їх члени держались зобовязання не відзиватись поза школою ні одним словом по польськи у відповідь на польський шовінізм. Від 1900—1907 був д-р Цегельський редактором „Свободи" і „Діла" у Львові, а також секретарем Українського Народного Комітету. Від 1908 до 1918 був послом до парляменту у Відні і до сойму у Львові, а 1919 р. співтворцем і міністром Західної Області Української Народньої Республики. Був одним з тих, що переводили Злуку Українських Земель в Киеві, 22. січня 1919 р. В 1920 прибув до Злучених Держав як голова дипльоматичної місії Західно-Української Републики. Д-р Л. Цегельський живе тепер у Филаделфії та є співредактором „Америки".

Д-р Лонгин Цегельський
портрет кисти проф. П. Андрусева

З життя українських скитальників

ПОВІДОМЛЕННЯ

Конференції ліцензіянтів та начальних редакторів української ліцензійованої преси в американській зоні.

Ліцензіянти і начальні редактори української ліцензійованої преси на конференції, скликаній Відділом Інформації ЦПУЕ дня 117. березня ц. р. у Франкфурті н. М., ухвалили і прийняли до виконання такі постанови:

1. Підкреслюючи, що ЦПУЕ є виявом громадської побудови нашої еміграції, ліцензійована преса зобовязується до позитивної співпраці з Відділом Інформації цієї установи.

2. Не зрікаючися своєї політичної плятформи та права обороняти і представляти її перед читачами, ліцензіянти і головні редактори зобовязуються в політичній публіцистиці керуватися широко сприйнятими громадськими інтересами, зокрема не нападати у своїх пресових органах на фізичні особи, зберігаючи толеранцію щодо своїх політичних противників, не містити матеріялів, що могли б послужити ворогам за аргумент проти нас самих, не містити матеріялів, що могли б шкодити загальноукраїнській справі та державницько-визвольним змаганням і тримати тон політичної полеміки на високому етичному рівні.

3. Українська преса міститиме матеріяли, що підкреслюватимуть соборність і єдність інтересів українських скитальців, без уваги на їхні політичні чи релігійні переконання.

4. За виконанням цих зобовязань буде стежити Відділ Інформації ЦПУЕ. На випадок їх порушення Відділ Іформації напише листа із ствердженням такого порушення і перешле його всім ліцензіянтам і головним редакторам. За порушення, на яке зверне увагу Відділ Інформації і яке буде одноголосно потверджене наступною нарадою ліцензіянтів і головних редакторів — очевидно, за винятком порушників, — будуть ухвалені відповідні санкції.

5. Зобовязання вступить в силу з днем 25-го березня ц. р.

ОЗЕРО В АНТАРКТИДІ. — В часі полярної експедиції Бирда відкрито в Антарктиді різні малі острови і озера. Одно таке озеро бачимо на картині. Вода його має бути різнокольорова.

HEALTH HINTS

("Health Hints" is a regular contribution to this paper by The Medical Society of New Jersey. Questions should be addressed to the Office of the Society, 315 West State Street, Trenton 8, N. J.)

WHAT IS GERIATRICS?

Old age is not a disease but it is a period when the tissues and muscles break down and lose elasticity. The body of a child or adolescent is quick to spring back into a normal state after an illness or an injury. An elderly man or woman is not that resilient.

In recent years, the word "geriatrics" has been used more and more. Geriatrics is a medical term to denote the study of diseases and care of the aged.

The aged have their problems. Advancing years bring about many changes in the body. Among the diseases of the aged are those affecting the kidneys, the heart, the eyes and the ears. Then there are cancer, arthritis and the many changes in the glands of the body. And some people through the years even show slight mental deterioration.

To meet these various changes in the body and, frequently, in the mind, the aged person has to be taught readjustment. The factors of aging and the problems of the aged are a relatively new and untried activity of public health administration. By now, more than 30 million persons in the United States have passed the age of 60. From 1930 to 1940 there was only a 7 per cent increase in our population—but an increase of 35 per cent in the number of people of 65 and over.

Does this mean that the group reaching the state of so-called "old age" must retire from active living? No, a man or woman who has lived actively cannot retire helplessly. The process of aging, the problems of the aged and the more common diseases and disabilities associated with aging are met by the doctor in the new field of geriatrics.

No active person can ever be completely satisfied doing nothing. So geriatrics, the care of the aged, meets a need well. In this field, the doctor is again vigilant to the problems of good healthful living. As the child is helped into the period of his "teens," so the person growing old is helped into a state of happiness and new usefulness. This is important not only for the health of those people themselves. It is important because most of our leaders today—leaders in industry, politics, business and the professions,—are on the "old" side of the divide of life. The rapid growth of this new medical specialty of geriatrics thus may mean the dawn of greater happiness for all of us.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШИКАГО, ІЛЛ.

Вистава Українського Мистецтва.

Заходом Української Православної Парохії Св. Володимира уряджено виставу Українського Мистецтва, дня 9-10-11 березня, 1947 р. в шкільнім будинку при 2250 Вест Кортез улиця.

Зараз при вході ви стрінули колекцію Українських Державних та Добродійних Марок. Була також виставлена Марочна Література а дуже цікаві були видання марок таборової почти в Ріміні, в Італії.

Другий відділ творив Збірку Українських часописів та журналів з ріжних частин світа та в ріжних мовах.

Окремий відділ творили деревориги роботи Олени Кульчицької змісту релігійного, політичного й українських типів. Тут були виставлені важні видання Українського Національного Музею, Просвіти, Червоної Калини, та історичні праці для досліду української культури.

Ще інший відділ представляв твори Тараса Шевченка ріжних видань та видань в англійській мові. В тім же відділі дуже мальовничо виглядала збірка ріжних Українських Листівок, змісту релігійного, політичного, побутового та краєвиди з ріжних частин України.

Черговий відділ представляв Нове Мистецтво, кераміку та вишивки. Між ними пишались на тарілках, гуцульського виробу наші українські писанки. Частина з них була писана тут в Шикаго, в Америці, панею Тарновою, а частина в Рідному Краю на Гуцульщині. Між ними було кілька писанок, які досягли своїм віком понад 30-ть літ. Також в цім відділі були розвішені образи з Царських та Діяконських Воріт зі спаленого іконостаса, розмальовані олійними фарбами року 1710, артистом Тораком.

Вистава була розложена в просторій шкільній кімнаті. Її звиділи люди ріжних національностей та ріжних релігійних приналежностей, які вписали свої імена до Пропамятної Книги Вистави.

На закінчення Вистави прийшли репортери від Шикаго Дейли Трибюн, які зняли фотографії з Хору Бояна та з Писанок. Фотографія Хору Бояна була поміщена в неділю, дня 30-го березня із поясненнями про Свято Шевченка. В неділю, дня 6го квітня на латинський Великдень, поміщено довшу статтю про українські писанки та пояснення, як їх пишеться.

Виставу упорядковували та заряджували нею громадяни Кочани із Джуліет, Ілл., з місцевим парохом о. Омеляном Мициком. Під час Вистави Йосиф Кочан, а пані Кочан і її донечка Софійка в українських народніх строях, подавали інформації та пояснення для відвідувачів Вистави.

Підчас Вистави була виставлена скарбонка на жертви для скитальців. Зложено $15.85, які переслано до Филаделфії до Українського Допомогового Комітету. Також п-тво Кочани вислали $10 до табору в Ріміні, які вони одержали, як кошта подорожі.

о. Омелян Мицик.

ПРОТОКОЛ

З НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ, ЩО ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ 17-го ДО 21-го БЕРЕЗНЯ 1947 РОКУ В ДОМІ У. Н. СОЮЗУ ПІД Ч. 81-83 ГРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

5)

СИРІТСЬКИЙ ФОНД 31-го ГРУДНЯ 1946 РОКУ

Гнат Марія	в. 40	$300.00	Колодницький Теофіль	в. 81	700.00
Мохнач Іван	в. 7	41.67	Бойко Сень	в. 213	170.40
Рапавий Василь	в. 28	150.00	Душіль Іван	в. 56	230.50
Савко Іван	в. 23	100.00	Потопчук Лука	в. 349	111.50
Кравець Іван	в. 182	397.26	Сведа Михайло	в. 221	200.00
Гатала Михайло	в. 34	50.00	Подоляк Гелина	в. 39	200.00
Ратковський Микола	в. 77	450.00	Коваль Прокіп	в. 301	72.08
Левицький Йосиф	в. 19	500.00	Семенович Григорій	в. 69	800.00
Брилевський Петро	в. 301	250.00	Лелюх Іван	в. 341	200.00
Микитко Василь	в. 330	300.00	Венс Василь	в. 364	500.00
Дзюбан Іван	в. 239	200.00	Жубрицький Василь	в. 385	166.68
Лазорек Кузьма	в. 153	150.00	Ілик Стефан	в. 155	139.13
Кримський Антін	в. 396	300.00	Гуральчук Паланя	в. 326	250.00
Чайка Дмитро	в. 32	300.00	Моклюк Іван	в. 324	10.25
Кушнір Юрій	в. 288	200.00	Мотика Андрій	в. 344	100.00
Міллер Іван	в. 127	433.34	Ґавдида Микола	в. 330	150.00
Мігаль Микола	в. 63	400.00	Рачук Марія	в. 47	178.93
Грицин Ілія	в. 106	50.00	Кінька Анна	в. 237	333.34
Гамера Анна	в. 112	33.34	Шустикевич Григорий	в. 270	300.00
Кость Микола	в. 182	50.00	Павлусь Тома	в. 147	922.55
Покітинський Михаїл	в. 198	120.00	Бончак Андрій	в. 78	526.27
Космина Каська	в. 168	80.00	Смерека Дмитро	в. 132	212.47
Роман Стефан	в. 254	150.00	Андрушко Іван	в. 67	333.34
Приходько Максим	в. 170	400.00	Леховіт Михайло	в. 239	500.00
Ревіляк Йосиф	в. 82	218.82	Коцан Марія	в. 369	700.00
Кібало Михайло	в. 137	200.00	Лусь Іван	в. 220	259.71
Вишняк Михайло	в. 213	500.00	Воргач Стефан	в. 2	400.82
Новак Юстина	в. 156	200.00	Коцюба Катерина	в. 476	100.00
Прокопенко Розалія	в. 112	83.34	Йордан Олекса	в. 277	185.12
Горняк Григорій	в. 27	300.00	Подольська Наталія	в. 296	250.00
Роборецька Катерина	в. 364	150.00	Мацькович Софія	в. 216	74.86
Гомішак Марія	в. 29	500.00	Лукаш Данило	в. 367	77.32
Замос Марія	в. 119	200.00	Заканич Гавриїл	в. 194	200.00
Орляк Петро	в. 268	100.00	Буса Андрій	в. 65	700.00
Іж Данько	в. 379	150.00	Мельник Григорій	в. 217	100.00
Рачик Михайло	в. 300	150.00	Костів Йосафат	в. 7	370.04
Баєр Станислав	в. 113	85.72	Заславський Кондрат	в. 122	200.00
Луцків Василь	в. 143	175.00	Спітковський Олекса	в. 341	200.00
Салабай Роман	в. 129	240.00	Дума Ева	в. 230	89.22
Маркович Стефан	в. 380	57.15	Дацько Марія	в. 312	150.00
Крупеля Вінцентина	в. 80	100.00	Овада Іван	в. 98	200.00
Адамчук Павло	в. 29	150.00	Щегда Іван син Мик.	в. 362	300.00
Цілінський Віктор	в. 81	50.00	Чередарчук Катерина	в. 90	500.00
Каратник Стефан	в. 158	350.00	Романчук Анастазія	в. 106	250.00
Нич Олекса	в. 67	100.00	Коник Роман	в. 217	300.00
Павлина Йосиф	в. 282	266.67	Ковалюк Луць	в. 243	152.72
Кріль Стефан	в. 218	300.00	Редчук Петро	в. 204	700.00
Дуда Марія	в. 163	75.00	Цінюрчин Теодор	в. 196	150.80
Бринецька Марія	в. 363	66.67	Харов Федь	в. 281	200.00
Газдин Вартоломей	в. 8	266.67	Коник Петро	в. 217	1,000.00
Микитюк Марія	в. 216	125.00	Пастернак Петро	в. 225	270.00
Чучман Іван	в. 221	175.00	Грицковян Марія	в. 304	200.00
Чайковська Анна	в. 110	150.00	Плішка Гаврило	в. 87	500.00
Ворик Андрій	в. 74	114.30	Чайка Василь	в. 204	200.00
Ярошик Петро	в. 175	66.67	Мілян Василь	в. 355	500.00
Чайковський Петро	в. 110	400.00	Гавриляк Микола	в. 8	200.00
Фенцур Катерина	в. 36	176.67	Гатлан Іван	в. 179	200.00
Смоляр Серафин	в. 332	71.44	Денега Максим	в. 39	50.00
Димкович Іван	в. 58	50.00	Фога Стефан	в. 445	500.00
Олійник Ева	в. 60	125.00	Шийка Петро	в. 364	100.00
Луців Франко	в. 8	400.00	Левчак Андрій	в. 142	112.62
Скібак Розалія	в. 133	71.43	Лабонь Марія	в. 249	150.00
Німий Іван	в. 192	200.00	Смолій Розалія	в. 16	115.33
Щурин Володимир	в. 147	425.00	Базайко Анна	в. 476	140.00
Москалик Кость	в. 28	200.00	Лещак Стефан	в. 142	262.22
Харовський Михайло	в. 78	133.35	Дуць Дмитро	в. 288	746.25
Ферлей Анастасія	в. 146	125.00	Франків Стефан	в. 75	68.75
Вавро Пилип	в. 120	500.00	Калакука Теодор	в. 229	500.00
Романишин Матвій	в. 95	125.00	Іваник Василь	в. 361	500.00
Попович Роман	в. 278	266.67	Варчак Михайло	в. 73	449.00
Ярмолик Параня	в. 324	160.00	Салюк Микола	в. 29	500.00
Добош Іван	в. 120	200.00	Тиркала Іван	в. 300	626.21
Марків Семко	в. 194	133.34	Греськів Михайло	в. 194	500.00
Левицький Стефан	в. 179	400.00	Боднар Теодор	в. 219	250.00
Міщак Константин	в. 105	500.00	Лесюк Григорій	в. 339	300.00
Федун Дмитро	в. 361	350.00	Кобіта Андрій	в. 80	117.11
Фенцур Дмитро	в. 217	300.00	Ковальчук Теодор	в. 370	125.00
Демкович Олекса	в. 204	300.00	Бороха Дмитро	в. 118	252.54
Бирва Іван	в. 304	750.00	Кучкуда Юрій	в. 221	500.00
Лиляк Василь	в. 300	150.00	Міщишин Іван	в. 107	103.69
Назаревич Іван	в. 191	1000.00	Бала Антін	в. 473	300.00
Скворонська Пелагія	в. 108	200.00	Кусень Марія	в. 4	250.00
Прийма Текля	в. 248	250.00	Міханько Самуїл	в. 221	200.00
Феснак Захарко	в. 105	100.00	Надільний Петро	в. 99	379.68
Кресан Михайло	в. 350	1000.00	Кіндрат Іван	в. 421	250.00
Яжик Йосиф	в. 111	124.75	Малиса Стефан	в. 69	225.90
Букатчук Василь	в. 42	447.00	Грицай Іван	в. 96	500.00
Онищук Дмитро	в. 160	222.52	Чорноокий Петро	в. 204	500.00
Цюлюпа Василь	в. 396	200.00	Шайняк Анна	в. 78	175.00
Палюк Франка	в. 37	57.76	Герега Микола	в. 136	31.11
Мілер Джесі	в. 156	300.00	Самотіс Іван	в. 256	200.00
Круковський Сергій	в. 58	105.65	Белей Павло	в. 432	500.00
Сліпенчук Теодор	в. 218	58.30	Расевич Петро	в. 228	500.00
Стефанів Ксеня	в. 277	300.00	Лунів Петро	в. 218	37.08
Новосад Яким	в. 301	50.00	Гунька Тома	в. 91	906.09
Новосад Яким	в. 301	50.00	Демян Федор	в. 345	500.00
Еванкович Софія	в. *1	30.00	Булоний Петро	в. 364	190.00
Томан Іван	в. *7	25.00	Курчак Іван	в. 94	666.95
Гудак Анна	в. *28	45.46			
Башук Параскевія	в. 217	100.00			
Судчак Микола	в. 388	300.00			
Мельник Анна	в. 207	700.00			
Нестерук Іван	в. 277	212.44			
Грубяк Костка	в. 97	384.41			
Сениццин Петро	в. 316	800.00			
Малимін Андрій	в. 98	252.00			
Возлюк Катерина	в. 251	100.00			
Вовчак Микола	в. 300	500.00			
Концевич Катерина	в. 137	500.00			
Мамчур Кароліна	в. 237	107.15			
Ковальчук Микола	в. 90	120.00			
Савчак Андрій	в. 104	377.08			
Марцинишин Микола	в. 225	790.96			
Федишин Іван	в. 421	342.09			
Деркач Стефан	в. 361	182.97			
Яблонський Антін	в. 117	592.16			
Сосніцький Стефан	в. 21	500.00			
Халащук Григорій	в. 150	50.00			
Сас Павло	в. 276	158.82			
Біловус Василь	в. 58	702.85			
Мовчук Евдокія	в. 39	200.00			
Ґлемба Дмитро	в. 277	200.00			
Басалига Анна	в. 1	200.00			
Депута Франко	в. 81	490.00			
Антошків Микола	в. 396	307.59			
Козак Семен	в. 332	485.27			
Гроховальський Стефан	в. 321	681.92			
Шлюсар Стефан	в. 217	604.82			
Сидяк Яким	в. 217	42.51			
Соколовський Микола	в. 150	555.55			
Гема Іван	в. 64	247.78			
Тесля Іван	в. 99	441.91			
Пілкович Текля	в. 347	423.58			
Вербіцький Михайло	в. 9	596.92			
Базар Іван	в. 204	250.00			

Разом	$66,120.32
Відсотки	18,296.20
Сирітський фонд з кінцем 31. грудня 1946 року остается	$84,416.52

В сирітськім фонді є депозитовані всі гроші, що належаться і виплачувані з посмертного фонду, як бенефіти для дітей і осіб правно некомпетентних до відібрання тих же, котрі впродож трьох місяців від дня припадаючої виплати не настановили, занедбали настановити, або не хотіли настановити опікунів до відібрання бенефітів, до яких вони управнені.

Посмертну запомогу з сирітського фонду виплачується спадкоємцеві повнолітньому, котрий докаже метрикою уродження, або іншим правним документом, свій повний вік. Всі повнолітні спадкоємці повинні полагоджувати свої справи за посередництвом відділів У. Н. Союзу.

Для всіх спадкоємців, що мешкають у Злучених Державах і Канаді, організація виплачує 2% на рік.

Зіркою (*) означені відділи це є відділи Згоди Братств.

ЗІСТАВЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ старших членів і молодечого департаменту У. Н. Союзу за 1946 рік.

Готівка.

З кінцем 31. грудня 1945 р. було готівки в банках		$ 446,945.69
Депоновано за ча від 1. січня до 31. грудня 1946		1,918,162.91
Відсотки від банкових депозитів		335.17
Разом		$2,365,443.77
Виплати готівкою від 1. січня до 31. грудня 1946		1,788,492.68
З кінцем 31. грудня 1946 року остається готівка в банках		$ 576,951.09

Морґеджі.

З кінцем 31. грудня 1945 року було інвестовано в морґеджах		$ 976,519.64
За час від 1. січня до 31. грудня 1946 року інвестовано в морґеджах		198,750.00
Разом		$1,175,269.64
За час від 1. січня до 31. грудня 1946 року сплачено морґеджів		181,995.40
З кінцем 31. грудня 1946 остається на морґеджах		$ 993,274.24

Рід морґеджів.

Звичайні морґеджі		$ 802,959.31
Морґеджі Федеральної Мешк. Адміністр. (F.H.A.)		190,314.93
Разом		$993,274.24

Бонди.

З кінцем 31. грудня 1945 року було інвестовано в бондах		$6,074,149.17
За час від 1. січня до 31. грудня 1946 року закуплено бондів		876,695.00
В 1946 році піднесено вартість бондів на суму (Increased by Adjustment)		52.96
Разом		$6,950,897.13
За час від 1. січня до31. грудня 1946 року продано або сплачено бондів на суму		213,577.56
В 1946 році обнижено вартість бондів (Decreased by Adjustment)		2,467.75
З кінцем 31. грудня 1946 р. остається на бондах		$6,734,851.82

Рід бондів.

Бонди Злучених Держав		$3,997,250.00
Бонди Канадійські (державні)		176,677.75
Бонди стейтові		67,028.54
Бонди муніціпальні		347,501.10
Бонди залізничих компаній		19,164.11
Бонди публичної вжиточности		2,051,139.07
Бонди індустріяльні		76,091.25
Разом		$6,734,851.82

Реальности.

З кінцем 31. грудня 1945 року осталося інвестицій в реальностях		$ 465,000.00
В 1946 році продано сім реальностей на суму	$219,500.00	
В 1946 році обнижено вартість реальностей (Decreased by Adjustment)	6,000.00	225,500.00
З кінцем 31. грудня 1946 року остається на реальностях		$ 239,500.00

Позички членам.

З кінцем 31. грудня 1945 року було позичок на членських грамотах		$444,446.30
За час від 1. січня до 31. грудня 1946 р. видано нових позичок на суму	$ 6,246.35	
Додано відсотки до позичок	17,843.62	$ 24,089.97
Разом		$468,536.27
За час від 1. січня до 31. грудня 1946 р. сплачено позичок на суму	$52,761.64	
Перенесено до грошевих зворотів	1,143.47	$ 53,905.11
З кінцем 31. грудня 1946 року остається позичок на членських грамотах на суму		$414,631.16

Друкарня.

З кінцем 31. грудня 1945 року було інвестовано в друкарні		$4,668.34
За час від 1. січня до 31. грудня 1946 року закуплено нових машин		2,600.00
Разом		$7,268.34
В 1946 році обнижено вартість машин		1,075.83
З кінцем 31. грудня 1946 року остається машин вартости на суму		$6,192.51

Ноти (векслі).

З кінцем 31. грудня 1945 року було інвест. в нотах		$300.00
В 1946 році сплачено ноти (векслі)		300.00

Отсим уважаю звіт касієра викінченим. Я старався пояснити всі позиції, які є подані у звіті до асекураційних департаментів, а які то звіти є в руках головних урядників. Крім цих табель, я подав окремо ще й такі виплати різних фондів, що не є обняті головними табелями. А подав їх тому, щоби кожна виплата, кожна інвестиція була всім зрозумілою і належно виясненою.

Український Народний Союз вступив в 1947 році в десятий мільйон долярів майна. Це є надбання членів організації і цих працівників, що трудилися і трудяться дальше над розвоєм своєї рідної організації. Зі зростом майна збільшається праця і відповідальність касієра організації. Цю працю я старався як слід виконати.

В минулому році я не виїзджав на окружні збори або свята. Вкінці згадаю, що крім Союзової праці, я брав теж участь в місцевих і центральних допомогових комітетах.

(Дальше буде).

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

* * *

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

6593. Яцевич Дмитра, Василя і Івана з с. Липна, Горлиці, Варна Василя від Яцевич Василя.

6596. Завадовський Івана з с. Кальне, Зборів, від Кубіль Михайла.

6597. Товпаш Петра з Підгаєць від Кучма Івана і Теклі (Срібна).

6598. Чорний Юрко з Вижниці, Буковина, від Угрин Теодора.

6599. Брикайло Теклі від Дільний Теофіля і Михайла з с. Мишковичі, Тернопіль.

6600. Іваник Василя від Іваник Михайла.

6602. Дзидзан (Островська), Тешівницький від Масний Миколи.

6603. б) Будинський Станислав з с. Грималів від Буката Ірини.

6603. в) Машків Василя з с. Водопой, Миколаїв, від Кривошиїв Никифора.

6604. а) Капій Марії, Катерини і Василя від Петсований Михайла.

6604. б) Блакіта Михайла і Миколи від Блакіта Андрія.

6604. в) Радченко Меланії від Ляруцкіна-Биковець Катерини.

6604. г) Кікцьо Федора від Кікцьо Федора.

6604. г) Марищук Григорія від Білян Теодора.

6605. а) Бородач Степана, Петрашко Олекси і Степанії, Ґлубіш Петра від Бородач Василя.

6605. б) Сотчак Івана і Анни з с. Гірне, Стрий, від Кропивницька Катерини (Юнек).

6605. в) Федунів Степана, Гаврила і Анни з с. Демянів від д-ра Жовнірович Івана.

По інформації писати до:
United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

І. Г., Ля Порт, Індіяна. — Давніше виходив у Саскатуні часопис „Новий Шлях", але тепер виходить в Винипеґу, а адреса його така: P. O. BOX 3033, WINNIPEG, MAN. В Саскачевані, в місті Йорктон, виходить двотижневик „Будучність Нації", якого адреса: THE FUTURE OF THE NATION, 431 MAIN ST., WINNIPEG, MAN.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 25. квітня, 1947 р. помер
ЮСТИН ФЕДИК,
член від. 477, У. Н. Союзу, в Гудсон, Н. Й. Покійний походив з міста Камінь Білий, Зах. Україна. Полишив в смутку жену Зофію, сина Петра і доньку Мілю і чотири внуки.

Похорон відбувся 28. квітня з дому жалоби і польського костела в Гудсон, Н. Й., при участи родини і знайомих. В. Й. П.

І. Десогір, секр.

ТАРЗАН, ч. 1591. Поломінна небезпека.

Як лише Тарзан почув крики Анни на поміч, він глянув вгору через хмару диму.

Анна притулилася до галузі, яка звисала понад ним, одначе зависоко, щоб він міг її досягнути.

Натрапивши на галузь під сподом тамтої, Тарзан вискочив на ню, не зважаючи на дим...

...і виліз по ній швидко вгору саме тоді, коли під ним гуділа горіюча поломінь.